

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Deželni zbor kranjski.

(XVI. seja dne 16. februarja 1895.)

Deželni glavar Detela otvori sejo ob 1/4 na 11. uro. Prebere in odobri se zapisnik zadnje seje, potem pa poroča posl. Klun o proračunu deželnega zaklada za leto 1895, sklicuje se na tiskano poročilo.

Posl. Hribar povdarja najprej, da se dajo redne potreščine pokriti z rednimi dohodki, da pa glavni vzrok rastočemu deficitu so izredne potreščine, ki igrajo v našem proračunu tako veliko ulogo, da tudi z davkom na pivo ne bo izhajati in bo treba končno naložiti naklado na direktne davke. Letošnje leto mine tistih sedem debelih let, ki jih je imela dežela, ko je dobivala iz državne blagajne lepe svote od zemljiške odveze. V bodoče, ko teh svot ne bode dežela več dobivala, bo skrbeti za omejitve izrednih izdatkov. Potem pravi govornik, da stojimo na konci sesije in je umestno, ozreti se nazaj na delavnost deželnega zbora v preteklih šestih letih in sicer na njega delavnost na gospodarskem polju. V tem oziru se lahko z vsem prepričanjem reče, da je deželni zbor mnogo storil na vseh poljih. Silno veliko se je izdalo za melioracije, in zlasti za vodovode. Nobena druga dežela ni izdala za vodovode toliko, kakor naša in takisto je sila mnogo žrtvovala za občila. Jedna najvažnejših stvari, kar jih je deželni zbor dognal, je dolenjska železnica, ki bo dala Dolenjcem možnost, da se bolje oprimejo racionalnega gospodarstva. V zvezi s to železnico je tudi železniški zaklad, ki bo v zvezi z zakonom o lokalnih železnicah mogel jako uspešno delovati. S tem zakonom se je začela jako pomembna akcija in če se bo dobro delalo, bodo naše gospodarske razmere vse drugače postale, kakor so sedaj. Vrh tega je pa dežela tudi mnogo poslopij zgradila. Lahko si torej deželni zbor reče, da ni v minolem zasedanju nič zanemarljivo. Pri budgetni debati je pa tudi umestno, ozreti se nekoliko na politični položaj, ker je od njega odvisno tudi materijelno blagostanje slovenskega naroda. V kaki zvezi je materijelno blagostanje s politično svobodo, to vidimo na Ogerskem. Dokler ni bila Ogerska neodvisna, dokler jo je dušil birokratizem, je ni

razvijala, sedaj pa se vidi, kaj zamore narod iz svoje moči. O naši politični bilanci se ni ugodno izreči. Govornik pravi, da so ga volili slovenski volilci in da si zagadelj prisvaja pravico ozirati se na ves narod, ne samo na tisti del, ki prebiva v deželi kranjski. Konstatuje, da v štirih deželnih zbora ni zastopan slovenski narod, in sicer zato ne, ker ve, da bi pravice ne dobil. Slovenski poslanci so izstopili iz deželnih zbora, ker so jih k temu nasprotniki našega naroda prisilili. To so žalostne razmere. Hudo je gledati, kako se naš narod povsod utesnuje in kako se državna oblastva ne store svoje dolžnosti, da bi narodu našem pomagala do njegovih pravic. Na Kranjskem smo napredovali, kar je naravno, ker se je narod prebudil in je vsled te obujene zavednosti nazadek skoro nemogoč. Napredovali smo na umetniškem polju, kar se je videlo včeraj v gledališču in napredovali tudi v literaturi. V političnem oziru pa nismo napredovali, prej nazadovali. To se spozna zlasti pri slovenskem uradovanju. Jedino pri sodiščih se slovenski uraduje, povsod drugod pa se slovenščina izsiljuje in najbolj pri političnih oblastvih. Le jeden vzgled. Vlada piše mestnemu zastopu ljubljanskemu jedino nemški. Vse naše politično življenje stoji nekako v znamenju okrajnih glavarjev in proti njim je bilo naperjenih največ pritožb. Pri vladi se nametšajo slovensčine nezmožni uradniki. Vlada pravi, da nima slovenskih. To je deloma resnično. Slovenci ne stopijo radi v politično službo, ker ne avanzirajo, ker se preterirajo. Avanzirajo le plemenitaši od barona naprej. K nam se pošiljajo ljudje iz vseh krajev, da naredo tu karijero. Slovenskih uradnikov bi ne bilo težko dobiti, če bi se vlada postavila na stališče ustave. Časniki so javili, da se bo število okrajnih glavarjev pomnožilo. Vemo, kaj to pomeni: da se bo vladi pridivilo še nekaj plemenitšev, da bodo pri nas karijero naredili. Na šolskem polju smo še vedno zadnji narod. Jedini narod smo v celi državi, ki še zdaj nima nijedne srednje šole. Teh moramo dobiti, ustrašili se ne bomo ne truda, ne stroškov in poskrbeli knjige in delovali, da dosežemo, kar nam gre. Slovenska narodna stranka ni več tista, ki je bila. Dandanes nima več tistega poguma, kakor prej. Dne 2. okto-

bra 1890 je bil vzprejet program, kateri se je imel spraviti v vse deželne zbore. Pri nas se je sprejelo par toček tega programa, drugih pa se nekdaj narodna stranka ni upala spraviti v zbornico. Velik del te bivše stranke je obšla koalicijska popustljivost, dasi zadržuje koalicijska narodna vprašanja le kadar gre na korist Slovencev, ne pa, kadar gre za korist Nemcev. Vsled tega se širi duh internacijonalizma čedalje bolj in ta internacijonalizem, ki ni nič drugega, kakor novodobno nemškutarstvo, je tudi kriv, da je deželni odbor prepovedal napraviti v Ljubljani samoslovenske ulične napise. Ta prepoved je udarec v obraz slovenskemu narodu, in nastala je v celem narodu burja nevolje tembolj, ker smo pričakovali, da bo vedel deželni odbor varovati narodne interese. Vere v sebe vsaj ne smemo izgubiti. Madjari niso te vere nikdar izgubili in zato so dosegli neodvisnost. Naša nekdanja širna domovina se je skrčila, da ima grob komaj za nas. Nemški škofje in plemiči so grabili. Ravvalo se je z nami, kakor da smo inferijoren narod. Kako rod za rodom gine, to povest je domovine — — Tako je pel Jenko in Jenko vender ni obupal in prerokoval je slovenskemu narodu boljšo bodočnost. Ko bi pa dandanes živel, on bi si moral zakriti obraz, videvši, koliko hlapčevstva je pri nas ostalo in da se še zahvaljujemo za udarce. Najžalostnejši dokaz hlapčevstva je prepoved glede ljubljanskih napisov. Ljubljana je središče vsega naroda in stolica do cela slovenske dežele. Formalno pravo glede napisov je bilo na strani mesta. Upravno sodišče je to priznalo, zakrij si, Slovenija, obraz! ko nihče ni več mogel preprečiti slovenskih napisov, so se oglasili rojeni Slovenci in napise prepovedali. Ta prepoved svedoči, da Detela in Papež ni veliko za čast slovenskega naroda. Sklicujeta se na pravičnost; kje pa je ta bila takrat, ko smo jo mi klicali? Detela in Papež sta filozofa, ali filozofija jima ni sredstvo, ampak namen. Kako je uplivala prepoved na Nemce in Lahe? Ali ste videli, kako so si v Celju potresali pepel na glavo, kako so v Trstu, v Istri, v Piranu postopali Lahi? Detela in Papež sta pozabila, kako je 1/18 deželnega prebivalstva postopala, ko so Nemci krojili pravico 17/18. Nemci so takrat koj odpravili slovensko uradovanje pri deželnem odboru, a Papež in Detela se

Listek.

Urh, grof celjski.

(Opera v treh dejanjih. Spisal Anton Funtek. Uglasbil Viktor Parma. P. va predstava dne 15. februarja 1895 v deželnem gledališču v Ljubljani.)

V dosedanji glasbeni zgodovini slovenski vidimo, da se pri nas glasba v operni literaturi podobno razvija, kakor se je pri Hrvatih in Poljaki. Operna dela se polagoma a dosledno dvigajo na vedno višjo stopinjo dobrote, umetnosti in popolnosti. Slovensko gledališče, kateremu je posebna dolžnost gojiti in povzdigati domače, izvirne proizvode dramatičnega in glasbenega polja, mora v povzdigo kulturnega napredka v Slovencih vzpodbujati nadarjene pesnike, pisatelje in skladatelje; to pa doseže s proizvajanjem njih dobrih del.

Izvirna nova opera je lep uspeh slovenske dramatične glasbe in naraven, velik napredek v doslednem razvoju naše operne literature. Libreto tej operi vzel je iz „Teharskih plemičev“ Antona Funteka. Pohvalno mora se priznati pesniku, da je liriško-dramatična snov za uglasbenje zelo primerna, v dramatični slog sredično in spretno urejena

ter v opernih scenah naravno in vseskozi s sigurnim učinkom razpeljana.

Parmova opera začenja po načinu mnogih sosebno laških oper s kratkim uvodom brez strogo razpeljane samostojne uverture. Krepak začetek, polni akordi, lahna ritmično interesantna melodija v klarinetih po pizzicato-spremljevanju vijolinskih glasbil povzdignjena napravi dober utis, v instrumentaciji in modulaciji stavek celo presenetiti. Zagrinjalo se dvigne. Živahen moški zbor v določno jasnem ritmu nas pozdravlja. Kmalu nastopi župan Pengar in blagoslovja zaročni par Ivana in Marjetice. Molitev župana je široko vznesen spev, kateremu se pridruži mešani zbor in ga v trijolinem ritmu in polnih akordih celega orkestra spremljan povzdiguje v veličastveno skupno molitev. Romarjev nastopen spev ima značilno melodijo in lepo glasbeno obliko pesmi deloma razpeljano zloženega recitativa. Dvospev Marjetice z Ivanom odlikuje se po lahko prikupljivem liričnem slogu, tresoči ritem in tremolo v vijolinah prav dobro izraža bojazen Marjetice, lepo jasni melodični postopi pa pomirljivost Ivanovo, stopnjevanje v glasbi bliža se dramatičnemu učinku. Ob spoznanju romarja kot tajnega grofovskega poslanca postane prej lirično de-

janje in scenični razvoj dramatično živahnejši, nemirno zanimivejši, glasbena razpeljava bogatejša, slikovita, po aktivnem sodelovanju solistov in celega zbora v mnogovrstnem muzikališkem dijalogu in mnogoglasji silnejša, dramatična, — razvije se operna scena. Prizor je v libretu in glasbi zelo srečno in živostopnjevano razpeljan. Priznanje gre tedaj skladatelju in pesniku! Utis je dramatično intenziven. Dobro je, da finale tega utisa ne oslabi, ampak v polnem glasbeno oduševljenem ensembu vzdrži.

Drugo dejanje začenja z jako lepo romanco Ivanovo; liriška pesem je lepa v melodiji in naravnem jednotnem toku modulacije ter se odlikuje po zelo nežnem lahнем pizzicato-spremljevanju. Sledeča scena mej Valentinom in Ivanom je v živahnem orkestru in melodično tekočem dijalogu dobro dramatično vznesena, v Ivanovi ariji dospe na vrhunec, na katerem sploh celo drugo dejanje ostane. Hvalno omenjati je neprestan tok melodij.

Ljubavna arija Marjetice je jedna najkrasnejših točk opere, v melodiji lepa, polna čuta, široko zastavljena skladba s polnim orkestrom spremljana in spretno inštrumentirana. Z njo prijetno kontrastuje priprosta, mirna molitev Marjetice in Jerice ob ziba.

tega nista spomnila, ker sta to hotela pozabiti. Mej praktičnimi razlogi za prepoved navaja se ozir na tujce. Svoj čas nas je v normalni vprašal učitelj: zakaj morajo vaše table biti nemške? in odgovoril je, da zaradi vandrovcev! (Veselost.) Ozir do tujcev je bil torej povod prepovedi. Večina tujcev, ki prihaja v Ljubljano, so Slovenci, in jako malo je takih, ki niso zmožni slovenskega jezika. Pravi se, da bi trpel promet, če bi Nemci ne razumeli uličnih napisov. Imam boljše mnenje o Nemcih. V Zagrebu se še ni zgubil noben Nemec, v Trstu tudi ne. V koliko jezikov pa bi morali potem napraviti napise v Benetkah in v Rimu. Škoda, da tam nimajo na razpolaganje te pristne „kunštosti“ dež. odbora! Prepoved je slika narodnega propadanja in je zato jako žalostna. Tolažim se s tem, da bo narod dal tema novodobnima nemškutarjema, katerima gre zasluga za prepoved, lekcijo, ki si jo bosta zapomnila. Ta čas mora priti. Da je sploh prišel tak ukaz, tega je kriva razcepljenost slovenske stranke. Razdeljeni smo na več taborov. O „Triglavu“ ni vredno govoriti. Mi stojimo še vedno na Bleiweisovem stališču in že to, da stoji sin Bleiweisov v naših vrstah, je dokaz, da nismo odnehali od starega programa. Važno je tudi, da stoji za nami skoro vsa posvetna inteligencija. Nekdaj so sinovi naši zaupali svoj čoln nemškemu morju, — kakor baron Schwegel, zdaj pa stoji čvrsto z nami, a odcepilo se je od nas znatno število poslancev in ti se bore z vso silo zoper nas. Če naj bom jaz tista zver, ki se preganja, mi ni nič za to in dr. Tavčarju tudi ne, ali narod trpi in ima škodo, zakaj le s skupnim delovanjem vseh slojev se da kaj doseči. Nas družijo svete vezi, ljubezen za razkosano domovino, sladki zvoki slovenskega jezika. Kaj pa je krivo nasprotstva? Tovariši, ki stojte za Klunom, so z nekaterimi izjemami dobri rodoljubi, da se pa ne morejo emancipirati, je dokaz, da nimajo lastne volje. Tudi Klun je že davno pozabil, da je imel nekdanje lastno voljo. Nekdaj se je ustavljal „gebundeni Marschroute“ iz škofije, zdaj se ji več ne ustavlja. Ko bi on imel pogum reči: vse, kar se uganja, je le pretveza, doseglo bi se porazumljenje. Tega pa ne bo storil in zato bo boj trajal še naprej. Porajajo se strasti. Nasprotstvo rase, a kukavica bi bil, ki bi se boja za dobro stvar ustrašil. Mi boja nismo izzvali. Vem, kako bo pri volitvah in kako ulogo bodo igrali politični kapucini, ki že zdaj s svojimi kapucinadami na shodih begajo ljudi. Žalostno pa je najbolj, če se te kapucinade premene v demoralizacijo, kar se je zgodilo na Notranjskem, kjer se je v cerkvi propovedovalo, da je večji greh voliti liberalca, kakor grešiti zoper 5. ali 6. zapoved. Pa tudi kmet vé, kaj ga uči vera: ljubi svojega bližnjika in spoznal bo kmalu, kdo in kakšni so tisti, ki narobe uči. Vi, ki tako demoralizatorno agitujete, škodite s tem verstvu. Tudi boj zoper stanove ste začeli. Kdor z Vami ne trobi v isti rog, tega hočete uničiti. Gonjo na notarje ste začeli, ker so ti v neposredni dotiki z narodom in nečejo biti orodje v rokah „maherjev“ kat. stranke. Boj, kateri se je izzval, je nevaren. Postal ste slepo orodje v rokah tistih, ki Vas izkoriščajo. Zdaj nas psujete „kapitaliste“. Ko bi bili mi kapitalisti, ne bila bi nesreča za

narod, a mej nami premore jedini baron Schwegel več, ko drugi vsi skupaj; ko bi bili vi res nasprotniki kapitala, bi bil Povše moral že davno razdeliti svoj denar mej kmete, katere on tako ljubi in katere kapitalizem razjeda. A vi ste le ljudje, ki mislite s tujimi glavami in ste orožje v tujih rokah. Gorje Vam, če bo na mesto državnega socializma stopil komunizem. Takrat boste zastoj klicali na pomoč. Še je čas, da se spreobrnate, da se nam pridružite na delovanje za skupne interese naroda našega. Ako pa ne z vašo pomočjo, pa bomo brez nje dosegli, kar je naš smoter: Slovenijo Slovincem! (Živahno odobravanje.)

Dež. glavar Detela pravi, da se vprašanje o uličnih napisih ni nikdar objektivno sodilo. (Posmehovanje). Citira stare zgodovinske višje glede napisov dokazujoč, da so bili do l. 1848. v Ljubljani samo nemški. Prvi smoter napisov je bil, da se je napravila za kataster podlaga. Večina tujcev, ki pride v Ljubljano, ne zna slovenski. (Posmehovanje.) Namen napisov je samo praktičen in nihče ni mislil, da so napisi tudi točka narodnega programa. Že jedenkrat so bili narodnjaki v večini in niso takrat odpravili nemških napisov. (Dr. Tavčar: Takrat še ni bilo upravnega sodišča!) Zdaj je to, kar Bleiweisa ni motilo, naroden greh. Zakaj se pa potrebovali deset let, da ste se spomnili napisov. Če so napisi del narodnega programa, potem ste zanemarili svojo dolžnost. Morda si premislimo tudi mi. (Smeh.) Imenujete nas izdajice, krvnike. Mi smo prepoved izdali v soglasju s konservativno stranko. (Klic: Škofom!) Govornik se sklicuje na pravico (Hribar: To je Vaša Weltweisheit! Veselost) in jednakopravnost in zatrjuje, da mu je Jenko najljubši pesnik in da ni nikdar grešil proti Jenkovemu programu. Zatrjuje, da z dež. predsednikom o stvari ni govoril. (Smeh.) V Trstu imajo ulice laška imena, ta se pa ne dajo preložiti (Smeh). Pravi, da se ob dvojezičnih vaških napisih nihče ne spodtika. Govornik pravi, da stvar ni ne narodnega ne političnega pomena in odklanja očitane, da bi bila on in dr. Papež grešila proti narodnemu programu.

Posl. dr. Tavčar predlaga konec debate.

Predlog se vzprejme.

Dež. predsednik baron Hein pravi, da politična uprava ni v nobeni zvezi z dež. proračunom, da pa hoče vendar na neke opazke odgovoriti. Glede slovenskega uradovanja in nemškega dopisovanja ljubljanskega magistrata pravi, da je magistrat podrejen dež. vladi in da je notranji uradni jezik nemščina. Pri imenovanju uradnikov je je odločilna samo kvalifikacija, nič drugega. Pravi, da mu o pomenovitvi okrajnih glavarjev ni nič znano. Glede napisov pravi, da želi ustreči vsem opravičenim zahtevam. Pri finančnem ravnanju so se vsled lanskega Hribarjevega govora napravili dvojezični napisi, kmalu potem so se naredili — samoslovenski. ulični Pastil je ulični napis ad perpetuam rei memoriam. Ko bi bilo pri nas tako, kakor na Ogerskem, bi vladali Nemci in v Ljubljani bi bile razmere vse drugačne.

Posl. dr. Tavčar predlaga, naj se novič izreče sklep debate, katero je bil deželni predsednik otvoril.

Posl. dr. Schaffer pritja temu, kar je rekel Hribar glede gospodarskega delovanja, da pa je tudi manjšina vestno sodelovala in se čudi, da se Hribar čuti kot slovenski in ne samo kot kranjski poslanec. Pièce de résistance Hribarjevega govora da je bilo to, kar je rekel glede uličnih napisov. Schaffer misli, da je dež. odbora sklep neovrhljiv. Napisi so važni za potnike in samoslovenski škodijo privlačni sili Ljubljane. Mesto tudi ni absolutno slovensko, vsaj 1/4 vsega prebivalstva je nemške narodnosti, nemščina ima jako veliko veljavo in zato je tudi upoštevati nemški element.

Posl. Hribar pravi, da s svoje strani prizna cenjeno sodelovanje manjšine pri gospodarskih vprašanjih. Schaffer pa je tudi ovrge mnenje dež. predsednika, da politična debata tu ni umestna, ker je rekel, da je politična debata pri tej priliki „selbstverständlich“. Govornik pravi, da je Schaffer intelektualni prouzročitelj dež. odbora sklepa glede napisov, da pa je kot nemški poslanec storil svojo dolžnost. V Ljubljani je samo 1/6 ljudi z nemškim občevelnim jezikom, mej temi pa tudi takih, ki nemški prav nič ne znajo. Iz akta na magistratu se vidi, da so Nemci svoje dekline in hlapce zapisali kot Nemce. Nemci v Ljubljani bi bili najprijaznejši naši sosedje, in ko bi hujšakčev ne bilo, bi lahko z njimi izhajali. Schaffer je rekel, da bi se mestni zastop moral ozirati na Nemce. Ko so bili Nemci na krmilu, se je koj odpravilo slovensko uradovanje in nemški župan je takrat rekel, da bi bilo najbolje postreliti s kanoni vse Slovence. Da so Nemci postavili pri napisih na prvo mesto nemščino, je bilo ponižanje slovenskega naroda. Ko bi bili Nemci napravili slovensko-nemške napise, bi jih nihče ne bil skušal premeniti. (Schaffer: Umkehren! Hribar: Kako se bo potem bralo?) Nekateri hišni gospodarji so prvotne svoje izjave za slovenske napise preklicali, ker je konservativna stranka za to agitovala. Pravi vzrok nje nasprotstva pa je, da se je imenoval jeden trg po škofu Pogačarju. Dež. predsednik je rekel, da piše magistratu kot političnemu uradu. Mesto je kot občina avtonomna, ima pa oskrbovati tudi neke politične opravke. Če misli predsednik, da bo to še dolgo ostalo, je to dokaz, da avstrijski vladi ni čisto nič za ravnopravnost. Glede kvalifikacije je predsednik vse naštel, samo znanja slovenskega jezika ni omenil torej to znanje ni potrebno. Dež. predsednik je naredil slab dovtip glede mojih „tajnih“ zvez z vlado. Jaz nisem imel druge zveze, kakor da me je hotel ministerski predsednik grof Taaffe ob kruh spraviti. Dež. predsednik je prav nespretno polemizoval glede napisov. Če bi tako govoril Detela, bi se ne čudil. Na c. kr. uradih zahtevamo povsod dvojezičnih napisov in zato smo tudi imeli pravico zahtevati, da se napravijo na pošti v Trstu, nikdar pa ni vlada sama niti z mazincem ganila, da bi pomagala pravici do veljave. Naj vlada skrbi, da bodo imeli v Celju, v Mariboru, v Gorici dvojezične napise in jaz bom prvi v Ljubljani, ki bo predlagal, naj se napravijo tudi pri nas. Govornik pravi, da je omenil Ogersko kot vzgled, kako se po samostojnosti go-

Dalje v prilogi.

jočem spremljevanju in zamolknem tonu vijolin z nastavljenimi sordinami. Nastopni melodičen valček grofa ima lahkoživ, efekten ritem, glavno melodijo objemajo melodične vijolinske figure. Podoknica je čutapolna kantilena. Tudi v tem dejanju razvije se velika, v libretu in skladbi prav dobro zasnovana in stopnjevana operna scena, ki napravi jako dober in poln dramatičen učinek, kar moramo posebno poudarjati. — (Ivan s fanti zgrabi grofa in birača; ujeti grof se obotavlja, fantom grozi, toda ne izpuste ga, župan Pengar ožigosa grofovo namero ter ga prekolne, — grof se mu krohota in fantom grozi. Hočejo ga odpeljati v globoko klet, kjer bi bil ljudem v zasmeh. Poskusi jih podkupiti z denarjem, a odgovoré mu možato in odklonijo ponudbo. Od njih plemenitega poštenja in vedenja gane se grof ter jih uplemeniti obljubi. Na to ga izpusté.) V tej veliki sceni, ki se dejanski razvija in mogočno vrši, tiči vrhunec cele opere, kateri se vzdrži do konca dejanja. Kakor je v libretu najbolj srečno razvito drugo dejanje, tako ima tudi najboljšo muzikalčno vrednost drugo dejanje. Pesnik razvil je naravno a duhovito vse liriske in dramatične scene tega dejanja, a glasba je efektna, izrazna in zanimiva. Utis in uspeh tega dejanja bo vselej popoln. Začetni mešani zbor tretjega dejanja je blago-

glasen, priprost. Izmej najboljših točk tega dejanja omenjamo v jugoslovanskem narodnem duhu, v zanimivo značilni ritmiki zložen „Kolo“, nagovor grofa Urha Ivanu (Andante cantabile), kateri utegne postati jedna najpriljubljenejših izmej samospetov, koloraturna, tehnično-težka arija Marjetico in končna impozantna arija grofa, ko zbranim naznanja povzdigo v plemski stan.

Glavni znak Parmove glasbe je lahko umljiva, prikupljiva melodijoznost, spojena z efektno tehniko laškega opernega sloga. Skladba teče lahno vseskozi v melodiji, harmoniji in mnogovrstni ritmiki, brez zastajanja. Instrumentacija je zelo blagolglasna, izbrana, razumna, efektna; znak, da se je gospod skladatelj resno bavil s študiranjem mojsterskih del instrumentacije. Zgodovinski pomen te opere je v tem, da je oblika slovenske izvirne opere prvokrat razširjena na višjo stopinjo moderne opere, tehnika operne scene pa spretnejša. Delo uvrstila bo domača glasbena zgodovina zaradi velikih napredkov, katere je dosegla nova opera, na važno mesto svoje knjige. Da melodijna vsebina ni v skladatelja prvem večjem delu še povsem absolutno originalna, in da se slišijo reminiscence, katere včasih spominjajo v

motivih na inorodna operna dela, se mu pri prvem večjem delu ne more v zlo šteti. Opera je pozitiven velik napredek v Slovincih, gospodu skladatelju čestitamo iz srca!

O predstavi sami trdimo, da je bila jedna najboljših in najskrbneje pripravljenih letošnje sezone, vsi sodelujoči tekmovali so, da povzdignejo časten večer premijere. Naslovna partija v rokah našega prvega pevca slovenskega gledališča g. Nollija prišla je do popolne veljave v petji in igri. Njegov lepo doneči tenor-bariton, čisto izgovarjanje teksta in njegova premišljena igra našla je vsestransko naidušeno priznanje. — Njemu gre tudi zasluga na izvanredno lepi uprizoritvi opere, zlasti za vodstvo težavnijših, velikih ensemblov družega in tretjega veličastnega dejanja. — Gospica Leščinska, naša priljubljena primadona, pokazala je zopet, kako velika moč je našega opernega osobja. Lirični, dramatični, kakor tudi težavni koloraturni del svoje uloge pela je z isto milino in sigurnostjo v prednašanji, kakoršne smo pri njej sploh navajeni. Akoravno je uloga njena v igralnem, aktivnem oziru nekoliko nedostatno obdarjena, vendar jo je spretno in ljubko oživila. Občinstvo aplavdiralo je umetnici po vsaki večji ariji. Dobro podpirala jo je gospica Towarnicka in v mali ulogi Jerice napravila

spodarski napreduje. Za samostojnost se borimo Čehi in Slovenci, zahtevamo samo to, kar nam gre. kar je za druge prav, bodi tudi za nas. Najmanj prepričevalne so bile besede Detelove, Detela se je skliceval na to, da Bleiweis in Costa v mestnem zboru nista ničesar storila. Narodna stranka z Bleiweisom in Costo je bila samo jedno leto v mestnem zboru v večini, ko je narodna stranka drugič prišla v mestni zbor, je morala rešiti najprej zanemarjene gospodarske reči. Mi smo napredovali in če bi Janez Bleiweis bil živ, bi st. l na naši strani! Detela je protestoval proti izrazu hlapčevanje; kdor tako dela, da krivi hrbet pred tistimi, ki so za nami prišli, hlapčuje. Detela se je spodtikal o tem, da je narodna stranka 10 let čakala, najbrž hoče sam 10 let časa za premišljevanje. Jedenkrat je ta stvar morala priti na razgovor in bolje je, da je prišla prej kakor pozneje. Detela in Papež sta ravnala po striktni zapovedi. Kdor je v politiki rahločuten, je izgubljen. Detela in Papeža ravnanje je novodobna nemškutarija. Kadar je hotel Dežman pobiti kaj, je rekel „praktischer Krainer“ in Detela govori zdaj tudi tako.

Posl. dr. Žitnik govori o troških za zgradbo deželnega gledališča in trdi, da dež odbor ni izkazal vsega, kar je izdal. Govornik pravi, da sta ga poslanca Hribar in dr. Schaffer neuljudno zavrnila, ko je zahteval pojasnil, uradniku dež. odbora pa, kateri mu je povedal kar je vedel, da se je očitala izdaja uradne tajnosti. Govornik pravi, da je dež. zbor dovolil za zgradbo dež. gledališča samo 190000 gld. (Dr. Tavčar: Ali ste to v „Slovenca“ čitali? Dr. Žitnik: Ne, v „Rodoljubu“.) Govornik pravi, da ni proti temu, da se daje gledališkima društvoma podpora, pravi, naj se da za slovenske predstave več podpore kakor za nemške, zahteva pa točnih računov glede zgradbe. Prvotni račun se je prekoračil za več kakor 100000 gld.; vsega skupaj da se je dovolilo 261000 gl., izdalo pa 299000 gl., torej 38000 več kakor je bilo dovoljeno. Govornik navaja podrobno, kako se je ta svota porabila in trdi, da se bo povečala še za penale, kateri se bo moral vrniti in ki znaša nad 10000 gld. Pravi, da ni nikdar niti v deželnih zborih niti na shodih govoril zoper podporo za predstave, vedno le zoper troške za zgradbo in sicer le zoper neizkazane troške. Potem se ozira na Hribarjevo očitjanje, da je katoliško-konservativna stranka zapustila narodni prapor in zatajila narodni program, rekši, da je to izmišljeno: Mi stojimo tam, kjer je stal pokojni Janez Bleiweis in sreča je, da je ta umrl, sicer bi ga narodna stranka še bolj napadala, kakor ga je svoj čas. Rajnki Bleiweis ni nikdar duhovnikov napadal (Dr. Tavčar: Takratni duhovniki so bili tudi drugačni kakor ste sedanjí!) „Zakaj smo se ločili? Vi ste nas ven vrgli! Jediní resnični radikalec na Slovenskem je Hribar, on je neustrašen in dosleden in zato ga spoštujem. Tako radikalen kakor on, sem tudi jaz. (Veselosť.) Mi ne hodimo na deželo ljudstva hujskat in vam tla podkopavat, ampak ljudstvo organizovat, da se bo moglo ubraniti kapitalizma. Govornik prizna, da se strinja z načeli krščansko-socijalne stranke in pravi, da je narodna stranka kapitalistična, zato, ker se je reklo, naj se Raiffeisnove posojilnice ustanovljajo le tam, kjer

je s svojo lepo unanostjo in preciznim petjem ugoden utis. — Tenorjevo partijo Ivana pel je g. Benes; videlo se mu je, da je to ulogo marljivo študiral, izvel jo je v pevskem oziru zelo dobro in v jezikovnem oziru napredovalno. Pričakujemo, da bode nadarjeni pevec pri prihodnjih reprizah slovensčino še boljše izgovarjal. (Saj gre že boljše, le resne volje in vztrajnosti je treba.) Njegov lepo doneči tenor obudil je v duetu z Marjetico in v dramatično stopnjevanjih arijah posebno pohvalo.

Gospod Vašiček predstavljal je s svojim polnim basom krasno v petji in častljivo v igri teharskega župana, Pengarja. Gospoda Pavšek in Štamcar, prvi kot pogumni fant Valentin, drugi kot romar sta popolnoma ugajala. — Zbor moški in ženski, čvrsti in čisti ubrani glasovi, upadel je sigurno ter mnogo pripomogel k skupnemu uspehu. Priznanje za priučevanje gre kapelnikoma gospodoma Grbiču in Benišku, drugemu tudi za dobro in trdno vodstvo. Uspeh bil je velik in občinstvo navdušeno. Gospodu skladatelju pripravile so se navdušene ovacije z mnogokratnim klicanjem in pohvalo koncem aktov. Upamo, da se bo nova opera stalno obdržala na repertoarju slovenskega gledališča.

ni drugih in ker je sprožila predlog, naj se ustanovi hipotečna banka, ter jej očita, da se je upirala lastni režiji gledé žganja. Pravi: Če vi nečete biti liberalci, mi nečemo biti klerikalci. Jaz sem tudi liberalci v dobrem zmislu te besede. Klerikalci, ki zlorabljajo svoj upliv, so podle duše, mi pa nismo taki; šenklaški kurs rodi same prave naprednjake. (Govornik udari ob mizo. Dr. Tavčar: Kaj pa tako razsajate?) Veseli ga, kar se je sklenilo na shodu zaupnih mož, češ, da se je tam priznalo, da narodnost ni smoter ampak le sredstvo. Kar je katoliški shod sklenil, to da je potrdil shod zaupnih mož. Ako pa vse priznavate, potem nas ločijo samo osebnosti. Vi zahtevate od nas, naj vržemo tega in onega iz stranke in jedini smo, mi pa to od Vas zahtevamo. Govornik zavrača očitjanje, da hujska njegova stranka zoper notarijat in sploh zoper posamične stanove in pravi, da stranka ni odgovorna za to, kar piše kak list, ter pristavi, da je pisatelj znanega „Slovenčevega“ članka zoper notarje priznal, da je rabil — v naglici — nekaj prehudih, nedostojnih besed. (Dr. Tavčar: Samo nekaj besed? Dr. Žitnik: Da, samo besed!) Očita narodni stranki, da se v nje listih kaže liberalno in da prezira katoliško-konservativne poslance, da je Hribar rekel: „dajmo klerikalce malo skloftat“ (Veselosť.) in da je dr. Tavčar razžalil Pakiža, povdarja, da je konservativna stranka vedno glasovala za vse narodne stvari in konča z besedami: Wie gut sind schlechte Gründe und schlechte Musik, wenn man gegen den Feind marschirt. (Dobroklíci.)

Posl. dr. Papež zagovarja prepoved dež. odbora glede ljubljanskih napisov z istimi razlogi kakor dež. glavar Detela, in očita Hribarju, da je na svojo interpelacijo v tej zadevi napisal nemško adreso.

Posl. Šuklje (vsa zbornica se zbere okoli njega) govori najprej o deželnem deficitu in njega pokritju da bi izvestni osrečevalci naroda sklicujé se na naklado na pivo ne mogli reči: mi smo malega in srednjega davkoplačevalca obvarovali naklade na direktne davke. Največ direktnih davkov, sedmi del vseh, plačujejo v deželi velika podjetja kakor južna železnica, Trboveljska družba, kranjska obrtna družba. Ko bi se bila uvedla 3% naklada na direktne davke, bi tisti, ki plačuje 5000 gld. davka, moral plačati kar 150 gld. naklade. Koliko hektolitrov piva mora spiti tak davkoplačevalec, da plača 150 gld. naklade! Sklenila se je naklada na pivo in naredil se je s tem največjim davkoplačevalcem lep prezent, breme pa se navajalo malim davkoplačevalcem. Pri dokladi na pivo je predmet obdavčenju predmet splošnega konsuma. Bogataši ne popijejo toliko piva kakor siromaki. Ravno na kmetih se spiše največ piva, nova naklada bo torej najbolj zadela kmeta. Od 100000 hektolitrov se porabi v Ljubljani 20000, drugo se porabi na deželi in največ piva gre na kmete, zakaj mala mesta ne morejo porabiti 80000 hektolitrov. Efekt naklade na pivo je torej: veliki kapitalisti so se obvarovali in obdačil se je neprimerno hudo mali in srednji davkoplačevalec. — Govornik preide potem na politično polje in pravi, da je Hribar napravil strasti, katera se imenuje s poetičnim imenom „Triglav“ laskav kompliment, ker je rekel, da misli z jedno samo glavo. To da je dokaz discipline in priznanje, da premore „Triglav“ vsaj jedno politično glavo, dočim je druge stranke nimajo. Govornik pravi: Te dni je bilo čitati v „Slovenca“, da najhujši nasprotnik katoliško-narodne stranke je dvorni svetnik Šuklje. Jaz nisem nasprotnik konservativnih načel, saj sem jih branil v državnem zboru celih deset let. Pravi se „konservativna“ stranka, a vprašati je, če je ta epiteton pri nas še na mestu. Dandanes v tej viharini dobi je treba versko krepko nadahnene konservativne stranke, potrebna je in da je ni, morali bi jo ustvariti, da se upre radikalizmu, naj pride od koder koli. Pri naši kranjski konservativni stranki je že to značilno, da ni v njenih vrstah skoro nič inteligencije, kar pa ima merodajnih posvetnjakov, ti so vsi ljudje, na katere dosti bolj upliva posvetni interes kakor hrepenenje po nebeškem kraljestvu. (Živahno pritrdjevanje.) Te dni je nekdo za mano. (Posl. Povše sedi za Šukljem v dež. zboru. Op. poroč.) vzklíkní: da je ponosen na svojo pobožnost. Prava pobožnost izvira iz srca in kdor je res pobožen, tega še sam ne vé, kamo-li da bi se pred svetom bahal in klícal: ponosen sem na svojo pobožnost. Pri tem vzklíku sem se spomnil neke pripovedke. V nekem kraju je živel vzgledno pobožen mož, Janez Hruška. Ni ga bilo v fari moža,

ki bi bil s tako unemo opravljal svoje verske dolžnosti, kakor ta Janez Hruška. Nekega dne, ko pride v cerkev, zapazi vrh prižnice peklenščeka, ki je imel v rokah usnato polo in zapisaval nanjo imena tistih, ki so se v cerkvi nespodobno obnašali. Ko je bil pergament popisan, vzel ga je v zobe in v kremplje, da bi ga raztegnil, pri tem pa z glavo telebnil v zid. To je bil seveda komičen prizor. Janez Hruška se je začel smejati, peklenšček pa je zapisal na pergament: Janez Hruška se je nespodobno obnašal. Ko bi bil peklenšček včeraj bil na galeriji in slišal vzklík: jaz sem ponosen na svojo pobožnost, bil bi tudi zapisal „Janez Hruška se je v cerkvi smejal.“ (Smeh.) Zadnji čas se je pokazal v konservativni stranki razdor. Konservativna stranka, kateri pripada kanonik Klun, stoji pod praporom starih Hohenwartovih načel, katerim so najbolj protivni krščanski socijalisti Lueger in Gessmann. Žitnik se je določno izrekel za Luegerja, rekel je, to so pravi nazori! Danes se je pokazalo, kako brezno je nastalo mej konservativno stranko. Pojavljalo se je to že prej v njenem listu in na njenih shodih. Višnikarju sta na shodih v Metliki in Črnomlju dva mlada kaplana insinuirala in od njega zahtevala, naj se pridruži težnjam krščansko socijalne stranke. Konservativna krinka ne pomaga nič več. Ta nova stranka je tako malo konservativna kakor so konservativni socijalisti. Kaplano-krija pravi, da hoče ljudstvo organizovati, a to ni res: vi hujskate proti osebam, proti stanovom, in napravam, na katerih sloni sedanja organizacija človeške družbe. Stara duhovščina, h kateri spada posl. Klun, ki si je ohranil mlado srce in mlado lice, spada k konservativni stranki, — nova stranka pa deluje demagogično in ni ga moža, katerega bi ta nova stranka ne bila že podajala. Upira se vsemu, kar je dobro in potrebno. Kako važna je višja deklíška šola za narodno naobrazbo, a prav ker je važna in potrebna za naobrazbo, je ta stranka neče. (Klici: Res je!) Žitnik očita radikalcem, da so se upirali upeljavi lastne režije glede žganja. To ni res. Nemška stranka je zahtevala imensko glasovanje, vsi slovenski poslanci so bili za lastno režijo. Pri užitninskem zakonu so se radikali upirali, to pa ni greh, ker je bila stvar res jako kočljiva. Govornik pravi: 12 let sem deloval v javnosti in nihče mi ne more očitati nedoslednosti Nagibi in motivi moji in mojih ožjih somišljenikov so bili vedno plemeniti. Hoteli smo pridobiti nadvlado mirnim elementom in želeli smo in želimo, da bi obe narodnosti v tej deželi prišli do neke poravnave. Tako daleč še nismo, a bližamo se temu cilju, kakor se vidi iz tega, da se za svobodni napredek uneti moške vsaj več ne preganjajo. Moja tolažba in moje zadoščenje je, da sem k temu pripomogel kolikor toliko tudi jaz.

Posl. Hribar odgovarja Papežu in pravi, da ni on napravil nemške adrese na interpelacijo glede napisov, nego neki uradnik, kar je dokaz, da se pri dež. odboru res nemškutari.

Dež. predsednik baron Hein pravi, da ni govoril o elementih kvalifikacije in le govoril o „hervorragende Qualifikation“, mej elemente pa spada tudi znanje slovenskega jezika.

Po nekíh faktuíčnih popravkih dež. glavarja Detela in posl. dr. Schafferja se zaključí ob 3/4 na 3. uro seja.

Popoldansko sejo otvori dež. glavar ob 1/5. uri.

Poročevalec Klun pravi, da bo le na najvažnejše reči odgovarjal. Kar je povedal Šuklje glede financ, ni nič novega, strinja se pa s Hribarjem glede financ. Kar je Hribar o političnem položaju rekel, na to je lahko na kratko odgovoriti. V gmotnem oziru je Madjarska na dobrem le ker nas izkorišča, če bo izolirana, bo propadala, v političnem oziru pa se bo tam začela borba mej državljani. Glede domačih razmer je moral Hribar priznati, da napredujemo in da so se razmere na bolje obrnile. Tudi pri političnih uradih se čedalje več slovenski uraduje. Glede učenja drugih dež. jezikov so prejšnji največji nasprotniki prišli do drugega spoznanja. Hribar je trdil, da si je koalícija stavila namen, zadrževati narodna vprašanja. Slovenski poslanci se niso nikdar postavili na to stališče in vlada se sedaj nanje bolj ozira kakor prej. Koalícija nam je dala kranjsko gimnazijo in se izrekla za Celjsko gimnazijo, a resolucija, katero je prejel štajerski dež. zbor, je dokaz, da so nasprotniki odnehali (Hribar: Wasch mir den Pelz und mach ihn nicht nass!) Sklep je pokazal, kako je resničen rek: parturiunt montes —

nascetur ridiculus mus. — Glede napisov se je dovolj govorilo. Kar je Hribar pravil glede tablic, je načelo: tisti, ki je močnejše naj odločuje. Z ozirom na rojake v drugih deželah bi morali previdno postopati. Klerikalna stranka se ni za to protivila napravi samoslovenskih napisov, ker se je sklenilo, imenovati neki trg po Pogačarju in tudi zoper to ni bila, da se kak trg imenuje po Bleiweisau, le zoper to, da se ime „Pred škofijo“ spremeni. Postanek neječnosti je že Žitnik pojasnil. Narodna stranka pravi: Če bi sklepov katoliškega shoda ne bilo, bi bili jedini. Vaš shod zaupnih mož je kopiral sklepe katoliškega shoda. Če boste dejanski ravnali po tistih sklepih, bomo kmalu jedini. Pri vsaki priliki, kadar je šlo za narodne zadeve, smo je branili z isto odločnostjo kakor vi, krivica je torej, nam odrekati samostojnost. Očitno se nam je, da se združimo z narodnimi nasprotniki. Mi smo bolj skropulozni kot vi; narodna stranka je v dotike z nasprotniki (Hribar: Saj mi nismo v koaliciji.) tudi v formalnem oziru je tako združenje bolj verjetno (Dr. Tavčar: Z Mahničem se ne združimo, rajši še s Schweglom! — Žitnik: Mahnič je proti koaliciji! — Dr. Tavčar: Pa Vas ima vendar vse v žepu!) Hribar mi je očitno, da sem se jedenkrat ustavljal, da pa zdaj nisem več samostojen (Klic: Pogačarju!) Vedno sem se zavedal svojih dolžnostij. Pogačar me je hotel predstaviti na Notranjsko. Jaz sem prosil, naj mi dovoli izstopiti iz službe. Pogačar si je stvar pozneje premislil in hotel dekret nazaj vzeti. Jaz sem mu pisal, da bi se moglo misliti, da sem nanj pritiskal, naj torej dekreta ne prekliča in mi dovoli, da živim privatno. Ni bilo torej ustavljanja, le prošnja. Prošnjo je Pogačar uslišal. (Dr. Tavčar: Ali ste potem od miloščine živeli?) Kar se tiče notarjev, je že Žitnik pojasnil, mi se ne borimo zoper notarje iz sovraštva, nam gre le za poddržavljenje. Za to, kar „Slovenec“ piše, nisem jaz odgovoren. (Klici: Glasilo je Vaše stranke!) „Slovenec“ pravi sam, da ni glasilo konservativne stranke (Klici: čegavo pa?) glasilo svojih naročnikov (Veselost). Šuklje je to omenil (Kersnik: Vam je dal fleiscetel). Šuklje je segel na razpravo o pivu. Potrebno to ni bilo. Pomnožitev naklade se bo morala izvršiti, ljudje seveda ne bodo zadovoljni z naklado na pivo, a denar za pokritje deficita se mora dobiti. Šuklje je tudi potrebo konservativne stranke povdarjal. Način ni bil dostojen. Priznal je, da se stranka loči: konservativna, katero zastopamo na Dunaji in domača. V tej stranki dunajski je tudi Povše ni bilo torej tega treba smešiti. Na Šuklje-jevo pripovedko se lahko odgovori z drugo. Perzijski pesnik Sadi je bil veren človek, po neki noči se je vzbudil in videl vse spati. Pokleknil je in molil: Aloh, poglej, kako spe, nobeden se te ne spomni. Oče njegov je pa bdel in rekel: Tudi zate bi bilo bolje, da si molčal. (Klici: No, kaj je s tem pevedano? — To ni nič!) Kar kdo počenja, vse je Šuklje konservativni stranki na rovaš zarezal, tudi kaplane, ki pripadajo krščansko-socijalni stranki. Govornik pravi, da se konservativna stranka v dež. zboru drži tistih načel, kakor na Dunaji (Šuklje: Ali prosim — Žitnik!) in skupnega delovanja želi naša stranka. Mej apostoli je bil tudi eden Judež in če so v Metliki krščanski socijalisti, zato nismo to mi (Kersnik: Metliški kaplan je torej Judež!) Lueger je sposoben mož a nekaka uganka. Proti njegovim načelom ni nič ugovarjati. Govornik pravi: mi smo zoper krščansko-socijalno stranko in obžalovali bi, če bi se krščansko-socijalna načela pri nas razširila, obsojati jo je z verskega in narodnega stališča. Z verskega stališča zato, ker ne prizna nobene avtoritete. dočim se katoliške stranke opirajo na avtoriteto. Meni je vse jedno, če moji tovariši to olobrnjejo ali ne. Z narodnega stališča se tudi ne morem sprijazniti s to stranko. Konservativna nemška stranka je za nas, in nas vedno podpira, krščanski socijalisti so proti nam. Na shodu zaupnih mož ste radikalc kopirali krščansko-socijalni program (Dr. Tavčar: Nekaj gospodarskega!) Tega programa so se že prej držali konservativci. Krščansko socijalna stranka nima v svojem programu točk, katere bi nas mogle zjediniti (Hribar: Papežev blagoslov!) To nima nič več pomena, kakor blagoslov, kateri je dal papež Pij IX. laškimi vojakom, ko so šli zoper Avstrijo. (Hribar: Papežu se ustavljate?) Tudi če Hribar prosi, lahko dobi papežev blagoslov. S tem je bila končana generalna debata.

Pri specialni razpravi je pri točki omika predlagal posl. dr. Vošnjak, naj se zviša kredit za izdajo šolskih knjig od 1000 gld. na 3000 gld.

Poročevalec Klun se izreče zoper Vošnjakov predlog iz formalnih ne stvarnih razlogov. Pri glasovanju se odkloni Vošnjakov predlog; proti njemu glasujejo vsi nemški in vsi konservativni ali katoliško-narodni poslanci.

Posl. Hribar: O, sram vas bodi!

Poslanca Lavrenčič in Pakiž reagirata.

Zbornica vzprejme vse ostale točke proračuna brez debate in vzprejme te-le predloge:

I. Skupna potrebščina deželne zaklada za l. 1895. v znesku 1.008.558 gld. in skupna zaklada v znesku 129.676 gld. torej s primanjkljajem 878.882 gld. se potrjuje. II. V pokritje primanjkljaja v znesku 878.882 gld. naj se za l. 1895. pobira: 1.) 40% priklada za užitino od vina, vinskega in sadnega mošta in mesa v znesku 136.322 gld.; 2.) nastopne naklade: a) od porabljenih likerjev in vseh poslanih opojnih tekočin brez razločka na stopinje alkoholovine od hektolitra po 6 gld.; b) od vseh porabljenih žganih opojnih tekočin po stopinjah 100delnega alkoholometra za vsako hektolitersko stopnjo 18 kr., v skupnem znesku 210.000 gld. c) od vsacega hektolitra porabljenega piva ne glede na saharometersko stopinjo v zaprtem mestu Ljubljani 70 kr., v ostalem delu dežele pa 1 gld. v skupnem znesku 50.000 gld. Ta deželna naklada sme zadevati samo porabo, in ne sme zadeti ne izdelovanja in ne trgovine. V Ljubljani, katera velja za zaprto mesto, pobirati je deželna naklada pri uvozu kakor tudi pri izdelovanju piva; povračati je pa naklado pri izvozu piva iz Ljubljane v oni meri, po kateri je mestna občina ljubljanska zavezana, po obstoječih predpisih povračati mestne doliade. V ostalem ozemlju, se ta naklada ne sme pobirati pri izdelovanju in ne pri uvozu v ozemlje dežele ali v kateri kraj zunaj Ljubljane. 3.) 28% priklada na vso predpisano vsoto vseh neposrednih davkov z vsemi državnimi prikladami vred v znesku 431.767 gld. III. Kar preostaja primanjkljaja, pokriva naj se z blagajničnimi preostanki. Ako bi pa ti ne zadostovali, ali se preveč skrcili, pooblašča se deželni odbor, da sme v pridobitev potrebnega denarja zastaviti nekaj obligacij glavinskega deželnega premoženja do najvišjega denarnega zneska 50.000 gld. IV. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepom pod št. II. in III. Najvišje potrjenje. Resoluciji:

I. Z ozirom na ugodni uspeh deželne naklade na žgane opojne tekočine odmeri se za l. 1894. poslujočemu osebju posebna nagrada v znesku 5% od vsega čistega dohodka, kateri po odbitih remanencah presega znesek 100.000 gld. Deželni odbor se pooblašča, da po svoji previdnosti razdeli to svoto mej one pri pobiranju deželne naklade poslujoče osebe, katere se odlikujejo po posebni spretosti in točnosti. Iz iste zneska naj se eventualno tudi primerno nagradi Zvonimir Zor. Ob enem pooblašča se deželni odbor, da sme prav kakor lani plodonosno naložiti neki del tega zneska. II. Deželnemu odboru se naroča, da se udeleži zakupne dražbe užitninskega davka na Kranjskem kot po nudnik imenom dežele, in sicer pri vseh zakupnih dražbah, katere se bodo vršile do prihodnjega deželnozbornskega zasedanja.

(Konec prih.)

V Ljubljani, 18. februarja.

Celjska dvojezična gimnazija. „Agramer Tagblatt“ se vjema z nami v sodbi o resoluciji, sklenjeni v štajerskem deželnem zboru. Ta list pravi, da ni mogoče vladi zadovoljiti Slovencev in objednem ne motiti „narodnega miru“, to je narodne posesti, katero si prisvajajo Nemci. Popolnoma krivično je bilo vlado delati odgovorno za izstop Slovencev iz deželnega zbora. Sicer pa kaže sklenjena resolucija, da so konservativci štajerske deželne zbora proti osnovi slovenske gimnazije v Celji. To je tembolj čudno, ker dunajsko glasilo Hohenwartovega kluba zagovarja slovenske terjatve. Mari je res neko nasprotje mej konservativci v deželnem in državnem zboru?

Proti krščanskim socijalistom. Da se popolnoma ne vjemajo škofoje s krščansko-socijalnim gibanjem, to se je že večkrat pokazalo. Dunajski „Vaterland“, „Grazer Volksblatt“ in pa „Linzer Volksblatt“, časopisi, ki so vsi dobro poučeni o mišljenju pri škofijstvih, to le prejasno dokazujejo. Krščanski socijalisti so pa znali pridobiti zaupanje v Rimu in to jim je pomagalo. Te dni je pa šel kardinal grof Schönborn v Rim in mnogi listi

mislijo, da ima njegovo potovanje namen, v Rimu pojasniti, kak smoter ima krščansko-socijalno gibanje. Liberalni časopisi upajo od tega potovanja najboljšega vspeha. Koliko je resnice na raznih govoricah, se bode pač v kratkem pokazalo.

Trodržavna zveza. Glasilo ministerstva unanih stvari „Fremdenblatt“ oporeka, da bi se mislilo na razrušenje trodržavne zveze. Ta zveza mora se tem gotoveje ohraniti, ker ni nobene ovire, da k njej pristopijo vse vlasti, ki so za ohranjenje miru. — Mi dvomimo, da bi kaka vlast imela posebno veselje zvezati se z bankrotirano Italijo. „Fremdenblatt“ pač ne bode nikogar na to zvezo privabil.

Kdo bode Giersov naslednik? To je vprašanje, s katerimi se sedaj bavijo časopisi, pa tudi v diplomatičnih krogih se o tem ugiblje. [Nemci bi najraje videli, da bi bila veleposlanik Staal, ali pa knez Lobanov. Posebno se pa boje, da bi naslednik Giersov postal Šiškin. Vzlic temu je pa verjetno, da bode poslednji, ki že sedaj začasno vodi vnanje stvari.

Politikujoči učitelji na Portugalskem. Na Portugalskem se razširjajo republikanski nazori in pri tem posebno pridno delujejo učitelji. Vladi se je zdelo potrebno, prepovedati, da se državni učitelji ne smejo udeleževati nobenih proti monarhiji naperjenih pojavov. Po shodih učitelji sedaj ne bodo govorili, a to jih pa ne bode motilo, da ne bi delali proti monarhiji mej narodom.

Dopisi.

Iz št. Lenarta pri sedmih studen-cih. (Občni zbor naše posojilnice.) Kakor je bilo v „Miru“ dne 30. januarja naznanjeno, imela je naša posojilnica dne 10. svečana svoj drugi občni zbor. Iz poročila o delovanju te posojilnice povzamemo to-le: Koncem drugega upravnega leta šteje „hranilnica in posojilnica za sv. Lenart pri sedmih studen-cih“ 49 (lani 44) zadružnikov, ki imajo po jeden ali več deležev za 10 gld. in 29 (lani 14) takih zadružnikov, ki so plačali le opravljeni delež po 1 gld. — 138 (lani 86) vlagateljev je vložilo 12.456 gld. 50 kr. (lani 13.292 gld. 20 kr.); 67 (lani 62) prošnikov se je posodilo 7162 gld. (lani 10.855 gld.) Promet je znašal 37.025 gld. 75 kr. (lani 33.731 gld. 9 kr.) [To je pravi promet lanskega leta, ne pa v lanskem računu izkazani 34.158 gld., ker je pri tej svoti prišteta tudi gotovina z dne 31. grudnia 1893., kar ne sme biti. (Glej I. letopis slovenskih posojilnic str. 33)] Letos je imela naša posojilnica tudi že 77 gld. 30 kr. čistega dobička, ki se je po volji občnega zbora dne 10. svečana l. 1895. tako-le razdelil: 1.) „Rezervni fond“ dobi 22 gld. 30 kr., 2.) za slovensko šolo v Velikovecu se je dovolilo 10 gld., 3.) za bandero št. Lenartske farne cerkve tudi 10 gld., 4.) štirim odbornikom, ki se že trudijo čez dve leti popolnoma brezplačno, priznane so se nagrade po 10 in po 5 gld., vkup 35 gld. Glavni deleži so se letos prvokrat obrestili s 5%. Obresti za posojila so se znižale pri menjicah in neintabuliranih dolžnih pismih od 6% na 5¹/₂%, pri intabuliranih dolžnih pismih pa na 5%. Hranilne vloge se obrestujejo tudi na dalje s 4%. — Jako imeniten je za vse koroške posojilnice predlog č. g. Gr. Einspielerja, naj bi se zaveza slovenskih posojilnic naprosila, da bi dala vsako leto vse koroške posojilnice pregledati po svojem revizorju. Tako bi se koristilo našim podružnicam v dvojnem oziru. Znano je, da so naše posojilnice mlade in večinoma sicer v vestnih, pa večkrat v neizkušenih rokah. Tako se lahko naredi pri poslovanju kaka pomota, ki utegne v teku več let provzročiti posojilnici mnogo škode, ako se pa v prvem letu odpravi, se še poznalo ne bo. Drugič pa so koroške posojilnice mej seboj v neki prijateljski zvezi; kadar potrebuje ta ali ona denarja, zateče se k svojim sestram, in te ji rade pomagajo. Zgoditi bi se pa moglo, da se pri taki posojilnici vendar ne deluje s potrebno previdnostjo, in potem bi se lahko škodovalo ne le tisti posojilnici, ki je škodo zakrivila, ampak tudi onim, ki so jej v dobri veri zaupale. To pa bi zaprečil zavezin revizor, ki bi lahko zaupno raznim načelstvom povedal, kako stoji ta ali ona posojilnica. Ta predlog se je sveda soglasno sprejel, in upamo, da bode slavno načelstvo zaveze ustreglo naši prošnji. S tem se bo mnogo koristile razvoju naših posojilnic, pa tudi povzdignil ugled zaveze slovenskih posojilnic.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 18. februarja.

— (Ex!) Razšel se je naš deželni zbor v soboto ob 1/2 10. uri. Zaključilo se je zasedanje z lepim, patrijotičkim činom: s sklepom glede proslave petdesetletnice vladanja našega cesarja. Proračunska razprava — pri kateri je dr. Papež govoril dopoldne le pred tremi ali štirimi poslanci, dočim

so bili vsi drugi klubnih sobah — se je zaključila popoldne z govorom kanonika Kluna, potem pa se je rešil predlog glede volilne reforme. O predlogu večine je poročal poslanec dr. Tavčar, o predlogu manjšine posl. baron Schwegel. V razpravo sta posegla poslanca Klun in Hribar. Ko so se rešile še ostale tečke dnevnega reda, se je začelo navadno posilavljanje: dež. glavar Detela se je zahvalil vsem poslancem in vladi na delovanju oziroma podpori, čital dolgo razpravo o dež. gospodarstvu, glede katere pa ni povedal, kdo jo je sestavil in končno pozabil vzklikniti običajno Slavo cesarju. Še le ko so ga poslanci na to opozorili, je s primernimi besedami dal izraza udanostnim čutilom poslancev, ter zaklical „Slava“. V imeni slovenskih poslancev se je dež. glavarju za vodstvo zahvalil posl. Svetec, v imeni nemških baron Schwegel, dež. predsednik baron Hein se je zahvalil poslancem za njih delovanje in pozabil — hoté ali nehoté — omeniti tudi dež. glavarja Detelo. Potem so se poslanci razšli, jedni veselo, drugi nekako elegično kliče: Ex est!

— (Notarijat in „Slovenec“.) Dne 16. t. m. objavlja „Slovenec“ spet jeden slučaj, kako strašno delajo notarji mej našim ljudstvom. Pripoveduje, kako je jeden notar računal stranki 1769 gl., vsled rekurza mu je pa sodišče odmerilo samo 619 gld. Le škoda, da „Slovenec“ ni natančneje izprašal, kakošen da je bil ta slučaj. On bi bil zvedel, da dotično opravilo ni bilo notarsko, ampak da je bil notar le navaden pooblaščenec neke stranke, kakor je lahko tudi vsak drugi človek, če ima potrebno sposobnost, tudi duhovnik. Dotična stranka se je pritožila tudi c. kr. notarski komori, ali ker opravilo ni bilo notarsko, izrekla se je ta za nekompetentno in napotila stranko do sodišča. Ta slučaj se torej notarijata prav nič ne dotiče. Naznanil se nam je pa tudi jeden drugačen slučaj. Zračunal je neki kaplan kot administrator svojega umrlega župnika pogrebni stroškov nič manj kakor 500 gld. in ta isti kaplan ima še zdaj od župnikove zapuščine, čeravno je obravnava že zdavnej dokončana in postavnim dedičem prisojena, še zmiraj čez 800 gld. v svojih rokah, in dediči, ki so kmetskega stanu, še zdaj ne vedó, kako bi prišli do svoje dedščine. Mi pa nikakor ne trdimo, da bi g. kaplan pogrebni stroškov in pridržavanja zapuščinskega imetka ne mogel opravičiti, ko bi bilo treba. Ampak vprašamo „Slovenca“, ako se slučaj prijavi tako, kakor je tukaj prijavljen brez vsacega pojasnila, ali bi on tudi obsodbo izrekel čez duhovski stan; ali bi on očital, da duhovščina naklada ljudstvu neznosno breme ter da je treba vse duhovstvo in cerkev poddržaviti? Znan nam je tudi drugi slučaj, v katerem je neki župnik, koji se najrajši bavi s tujimi hranilnimi knjižicami, revnim kmetskim delavcem računil za pot v hranilnico 2 gld.; notarjeva pristojbina za tako pot bila bi pa le po 50 kr., torej je računil župnik štirikrat toliko, kolikor notar in mislimo, da ni dvoma, katero breme je bilo za kmeta hujše, ali župnikovo ali notarjevo. — In tako dalje — mi ne bi bili v zadregi, zmiraj z dvema slučajema odgovarjati na jeden slučaj, samo vpraša se, ali ne postanejo pri nas razmere kanibalske, če se drugače ne ubranimo fantalnskega „Slovenčevega“ ujedanja?

— (Repertoir slovenskega gledališča.) Jutri torej se bode ponavljala izvirna P a r m o v a opera v 3 dejanjih „Urh, grof Celjski“. Po sijajnem uspehu prve predstave, o katerem govorimo obširno na drugem mestu, je gotovo, da bode tudi jutri gledališče prav dobro obiskano. V četrtek, dne 21. t. m. se bode ponavljala češka drama „Jan Vyrava“, ki se je mej tem še dovršila v ensemblu. V soboto pa pride na vrsto Verdijev vedno mladi „Trubadur“. Prijatelji slovenskega gledališča imajo torej ta teden tri zares zanimive predstave, ki so najlepši dokaz za napredek slovenske dramatične umetnosti.

— (Slovensko gledališče.) Včerajšnja predstava „Prodane neveste“ se je vršila pred dokaj mnogim občinstvom, katero je bilo manj zadovoljno, kakor prejšnje krat, ker je opazovalo mnogo negotovega. Nova je bila Esmeralda gospice Matilde Nigrinove, katera je v lepem kostumu pela krepko in igrala z blagodejno diskrecijo.

— (Jan Jiřík †.) Umrli je dne 13. t. m. na Dunaji mož, katerega imajo v dobrem in prijaznem spominu vsi bivši člani akad. društva „Slovenije“ in slovanskega pevskega društva na Dunaji. Gosp. Jan Jiřík, rodom in po mišljenji Čeh, vodil je petje

vseh slavnostij, katere je prirejala slovenska mladež na Dunaji zadnjih 26 let, in je to vselej storil s posebno pobratimsko požrtvovalnostjo in radostjo. „Slovenija“ ga je zato imenovala že davno svojim častnim članom in tudi sicer večkrat odlikovala na razne načine. To in obilne simpatije je po vsej pravici zaslužil, ker bil je blag človek, mnogim vrl pobratim in oduševljen prijatelj vsem Slovincem. Bodi mu sedaj lahka zemljica na tujem in časten spomin mej nami!

— (Kolobocije Hej-vaj-hejske.) Prejeli smo sledeče pismo: „Slavno uredništvo! Moj kolega, ki je mej tem izvršil nad sabo hara-kiri, vabil je slovensko predpustno občinstvo v Vej-haj-vej (notabene: mi „ej“ ne izgovarjamo po nemško). Da bi taka predrznost nikogar ne zmotila, javljam, da smo Vej-haj-vej odstopili z gole prijaznosti „malim ljudem“, ali — kakor jili vi imenujete — Japoncem. Kakšne kolobocije bodo ti tam priredili, nas sedaj prav nič ne briga; toliko pa je gotovo, da se z našimi Hej-vaj-hejskimi ne bodo meriti dale. Ako bodo tam — kakor se čuje — predstavljali burko „Vragu peta se zabliška“; videti se bode pri nas zamogla doslej še nikjer v taki popolnosti prirejena komična pantomima: „Udri, udri, mah na mah!“ Sicer pa Vam že ime samo pove, česar se imate nadejati, kajti Hej-vaj-hej pomeni mesto radosti. V Hej-vaj-heju zbiramo se, da pozabimo bridkosli in težav. Tam potihne sovraštvo do „malih ljudi“; še celo prav radi se zabavamo z brhimi zastopnicami njihovega „večnega ženstva“. Pridite toraj vsi na naše kolobocije, kajti kmalu za njimi nastane doba rudečega zmaja, katera je pri nas doba pokore in poniževanja in v kateri bomo celo udarce „malih ljudi“ morali potrpežljivo prenašati. — Če-te-mi-ka Buš-tu-rad, mandarin s sedmimi knofi in dvoočesnim pavovim peresom.

— (Za kolobocije Hej-vaj-hejske) prejeli so nekateri povabljeni pomotno po dvoje vabil. Ker so pa sicer pošla vabila, storé dotičniki odboru „Sokolovemu“ veliko uslugo, ako drugi prejeti izvod izročé čitalničnemu kustosu ali pa v pisarno banke „Slavije“.

— (Zanimiva razsodba.) „Delavec“ je svoj čas trdil o nekem ljubljanskem pekovskem mojstru, da je ta rekel, da rajši odpusti vse svoje pomočnike, kakor da bi se držal nedeljskega počitka, in mu očital, da morajo pri njem delavci delati po 18 do 20 ur na dan za 12 gld. na mesec. Zato ga je imenoval „oderuha“. Prizadeti mojster je tožil urednika rečenega lista radi žaljenja na časti po § 496. kaz. zak., a le zaradi besede „oderuh“, češ, da je to psovka. Okrajno za mesto deleg. sodišče ljubljansko je tožbo odbilo, ker besede „oderuh“ ni iztrgati iz stavka in je vsled tega pristojno le porotno sodišče. Deželno sodišče ljubljansko je to prvo razsodbo razveljavilo in naročilo okr. sodišču, da sodi stvar. Okr. sodišče je urednika obsodilo na 20 gld. glóbe, dež. sodišče pa je kazen povišalo na tri tedne zavora, poostrenega z dvema postoma na teden. Ta težka kazen je bila svoj čas obudila nekoliko senzacije po Ljubljani, a ž njo ni bila stvar končana. Te dni se je ž njo bavilo kasacijsko sodišče in to vsled podane ničnostne pritožbe v varstvo zakona. Generalne prokurature zastopnik je povdarjal, da spada beseda „oderuh“ mej tiste, glede katerih je le iz zveze spoznati, če so psovke; kazenski sodnik pri okr. sodišču ljubljanskem je torej prav ravnal, ko se je postavil na to stališče in odbil tožbo, ker se tožnik v „Delavcu“ ni imenoval kratko malo oderuh, ampak so se navedle stvari, iz katerih je razvidno, da tožnik svoje delavce res na neprimeren način izkorišča. Beseda oderuh pomeni tudi izkoriščanje delavskih sil, zlorabo gospodarske moči. Neprava sodba prizivnega s dišča je oškodila toženca, ker mu je vzela močnost, dokazati svojo trditev pred porotniki in morda doseči, da se zatožbe oprostí. To je pa praktičnega pomena toliko bolj, ker je pri neki drugi tožbi toženi urednik dokazal, da morajo pomočniki dotičnega pekovskega mojstra delati dan na dan po 18 do 20 ur. — Stvar spada torej pred porotnike?

— (Ljubljanska čitalnica) razpošilja svoj običajni letopis iz katerega je razvidno, da je imela lani 236 članov, 3336 gld. 11 kr. dohodkov in 3308 gld. 49 kr. stroškov. Listov je bilo na razpolaganje 44.

— (Veselica s plesnim venčkom), katera se je vršila dne 16. t. m. v kazinskem salonu in katero so priredili tukajšnji uradni sluge in pismo-

noše s sodelovanjem vojaške godbe in oddelka g. pevcev društva „Slavec“, je bila prav dobro obiskana. Zabava je bila izredno živahna. Pohvalno je omeniti oddelek pevcev društva „Slavec“, kateri je pel več krepkih zborov in vojaško godbo. Ples je bil jako živahen, gmotni uspeh, (čisti dohodek namenjen je v prid nekemu društvu) pa prav dovoljen.

— (Volilski shod v Krškem) Včeraj se je vršil v Krškem volilski shod, kateri je bil, kakor se nam brzojavlja, mnogoštevilno obiskan in ki je soglasno postavil gosp. prof. Tomo Zupana kandidatom za državnoborski mandat dolenskih mest in trgov.

— (Poročil) se je dne 16. t. m. g. dr. Janko Ponebšek, c. kr. davčni nadzornik v Litiji, z gospodično Marico Tomičič iz Volovskega.

— (Il Bistriško-Trnovska čitalnica) priredi dne 24. februarja v prostorih Jelovškove gostilne sijajno maskarado. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za maske 50 kr., za druge 70 kr., za rodbino 1 gld.

— (Srečkanje.) Kmetijske družbe podružnica v Mošnjah je dobila dovoljenje, da sme prirediti srečkanje s 300 srečkami, dobitki pa ne smejo biti v denarju ali denarni vrednosti.

— (Šaleška čitalnica v Šoštanji) priredi v ponedeljek, dne 25. februarja 1895 v čitalničnih prostorih veselico s plesom. Svirala bode Šmarska godba. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 50 kr., za obitelj 1 gld. Vstop dovoljen le udom, po udih vpeljanim in povabljenim gostom. Gosti v kostum h dobro došli.

Slovinci in Slovenke! ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Darila:

Uredništvu našega lista sta poslala:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gg. Karol Trost, učitelj in Jos. Sever trgovec v St. Jarnegu na Dolenskem 26 kron za Velikovoško šolo kot čisti dohodek veselice. Bog in narod! — Živila rodoljubna darovalca in nju nasledniki!

Brzojavke.

Nadvojvoda Albreht †

Arko, 18. februarja. Njega ces. in kraljeva visokost maršal nadvojvoda Albreht je danes opoldne v Arku umrl.

Dunaj 18. februarja. Cesar se je ob 3. uri odpeljal iz Mentona na Dunaj.

Dunaj 18. februarja. Pogreb nadvojvode Albrehta bo v soboto.

Dunaj 18. februarja. Poslanska zbornica bo sklepala jutri, kako izraziti sožalje na smrti nadvojvode Albrehta, gospodska zbornica je v ta namen sklicana za pojutrašnjim.

Dunaj 18. februarja. Za jutri zvečer določena parlamentarna soiréja pri minister-skem predsedniku knezu Windischgraetzu se je vsled smrti nadvojvode Albrehta odpovedala.

Dunaj 18. februarja. Vlada bo dogovorno z nemškimi liberalci in konservativci predlagala slovenskim koalirancem, da se vpraša štajerski deželni šolski svet glede ustanovitve utrakvistične gimnazije v Celji za njega mnenje, še predno bo proračunski odsek sklepal o dotični postavki.

Dunaj 18. februarja. Jutri se bo tu vršilo trinajst delavskih shodov, na katerih se bo demonstrovalo za splošno volilno pravico.

Začetek ob 1/8. uri zvečer.

Štev. 57. **Deželno gledališče v Ljubljani.** Dr. pr. 643

V torek, dne 19. februarja 1895.

Drugokrat:

Urh, grof Celjski.

Izvirna opera v treh dejanjih. — Spisal Anton Funtek. — Uglasbil Viktor Parma. — Kapelnik g. prof. Fran Gerbič. — Režiser g. Jos. Noll.

Kolo v tretjem dejanji priredil g. Ivan Zirkelbach.

Začetek točno ob 1/8. uri, konec po 10. uri zvečer.

Prihodnja predstava bo v četrtek, dne 21. februarja 1895.

Blagajna se odpre ob 7. uri zvečer.

Za prebivalce mest, uradnike itd. Proti težkotam prebavljenja in vsem nasledkom mnoge sedenja in naporega duševnega dela je uprav neobhodno potrebno domače zdravilo pristni „Moll-ov Seidlitz-prašek“, ker upliva na prebavljenje trajno in uravnovalec ter ima olajševalen in topilen učinek. Skatljica velja 1 gld. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrečno zahtevati MOLL-ov preparat, znamenovan z varnostno znamko in podpisom. 3 (4—3)

Loterijske srečke 16. februarja.
V Trstu: 65, 3, 30, 41, 80.
V Lincu: 8, 48, 59, 34, 23.

Iz uradnega lista.

Izvršilne ali eksekutivne dražbe: Štefana Peteha zemljišče v Vel. Selih, cenjeno 458 gld., dne 20. februarja in 22. marca v Črnomlju.
Jure Mušiča zemljišče v Dragovanji vasi, (v drugič) dne 20. februarja v Črnomlju.
Mihe Volčjaka (Učjaka) posestvo v Brusnici, cenjeno 90 gld., dne 20. februarja in 21. marca v Novem mestu.
Marka Kozjana zemljišče v Draščicah, cenjeno 1655 gld., (v drugič) dne 21. februarja v Metliki.
Franceta in Ane Šašek posestva v Pangerč Grmu in Krušči, cenjeno 100 gld., 60 gld. in 30 gld., dne 24. februarja in 22. marca v Novem mestu.
Janeza Klemenca posestvo v Jakoviči, cenjeno 8840 gld., dne 21. februarja in 23. marca v Logatcu.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
16. febr.	7. zjutraj	736.8 mm.	-15.2° C	sl. sev.	obl.	
	2. popol.	734.7 mm.	-6.0° C	brezv.	jasno	0.00 mm
	9. zvečer	734.2 mm.	-6.6° C	m. vzh.	jasno	
17. febr.	7. zjutraj	732.9 mm.	-10.4° C	brezv.	obl.	1.4 mm.
	2. popol.	731.6 mm.	-5.8° C	sl. jvz.	obl.	
	9. zvečer	732.6 mm.	-9.6° C	sl. svz.	snež.	dežja.

Srednja temperatura -9.3° in -8.6°, za 9.0° in 8.3° pod normalom.

Dunajska borza

dne 18. februarja 1895.

Skupni državni dolg v notah.	102	gld.	10	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	102	gld.	05	kr.
Avstrijska zlatna renta.	125	gld.	40	kr.
Avstrijska krona renta 4%.	100	gld.	85	kr.
Ogerska zlatna renta 4%.	124	gld.	50	kr.
Ogerska krona renta 4%.	99	gld.	60	kr.
Avstro-ogerske bančne delnice.	110	gld.	—	kr.
Kreditne delnice.	414	gld.	25	kr.
London vista.	124	gld.	10	kr.
Nemški drž. bankovci za 100 mark.	60	gld.	50	kr.
20 mark.	12	gld.	10	kr.
20 frankov.	9	gld.	83 1/2	kr.
Italijanski bankovci.	46	gld.	95	kr.
C. kr. cekini.	5	gld.	82	kr.

Dne 16. februarja 1895.

4% državne srečke iz l. 1854 po 250 gld.	152	gld.	—	kr.
Državne srečke iz l. 1864 po 100 gld.	201	gld.	50	kr.
Dunavska reg. srečke 5% po 100 gld.	135	gld.	25	kr.
Zemlj. obč. avstr. 4% zlati zast. listi.	124	gld.	—	kr.
Kreditne srečke po 100 gld.	202	gld.	—	kr.
Ljubljanske srečke.	25	gld.	—	kr.
Rudolfove srečke po 10 gld.	23	gld.	75	kr.
Akcije anglo-avstr. banke po 300 gld.	182	gld.	25	kr.
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	440	gld.	—	kr.
Papirnat rubelj.	1	gld.	33	kr.

Odbor slovenskega akademičnega društva „Slovenija“ javlja pretužno vest, da je velezaslužni društveni častni pevovodja, gospod

JAN JIŘIK

c. kr. poštni kontrolor, zborovodja slov. pevskega društva i. t. d.

po dolgi in mučni bolezni dne 13. t. m. umrl.
Bodi mu blag spomin! (191)
Na Dunaji, dne 14. februarja 1894.

Hiša št. 15 v Vodmatu

popolnoma na novo sezidana, **prodá se takoj iz proste roke.** — Več se izve pri lastniku hiše. (189—1)

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Medicinalno olje iz kitovih jeter.

(Ribje olje.)

Priznana najbolje učinkujoče in pristne vrste, vedno sveže v zalogi. Steklenica z navodilom o porabi 60 kr., dvojna steklenica 1 gld.; 12 malih steklenic 5 gld. 50 kr., 12 velikih steklenic 10 gld. (1229—17)

Dobiva se pri

Ubaldu pl. Trnkóczy-ju
lekarnarju v Ljubljani.

Pošilja se s obratno pošto.

Lekarna Trnkóczy v Gradci.

C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnice

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. oktobra 1894

Nastopno omenjeni prihajajoči in odhajajoči vlaki označeni so s srednjeevropskim časom. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 3 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.)

Ob 12. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Boljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selsthal v Anseu, Ischl, Gmunden, Solnegrad, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Steyr, Linz, Budejovice, Plzeň, Marijine vane, Eger, Karlovo vane, Francovo vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
Ob 6. uri 10 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Boljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selsthal v Anseu, Ischl, Gmunden, Solnegrad, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Steyr, Linz, Budejovice, Plzeň, Marijine vane, Eger, Francovo vane, Karlovo vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
Ob 12. uri 55 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Boljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selsthal, Dunaj.
Ob 11. uri 30 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Boljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selsthal, Dunaj.
Ob 4. uri 14 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Boljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selsthal, Dunaj.
Ob 7. uri 20 min. zvečer osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Boljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selsthal, Dunaj.
Ob 7. uri 20 min. zvečer osebni vlak v Novo mesto, Kočevje.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

Ob 5. uri 53 min. zjutraj osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Lipsko, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Eger, Marijinih varov, Plzeň, Budejovice, Solnegrada, Linca, Steyra, Gmunden, Ischla, Anseu, Zell na jezeru, Lend-Gastein, Ljubnega, Celoveca, Boljaka, Franzensfeste, Trbiža.
Ob 8. uri 19 min. zjutraj osebni vlak iz Kočevja, Novega mesta.
Ob 11. uri 27 min. dopoldne osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Lipsko, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Eger, Marijinih varov, Plzeň, Budejovice, Solnegrada, Linca, Steyra, Pariza, Genova, Curia, Brognio, Incomosta, Zella na jezeru, Lend-Gastein, Ljubnega, Celoveca, Linca, Pontabla, Trbiža.
Ob 2. uri 32 min. popoldne osebni vlak iz Kočevja, Novega mesta.
Ob 4. uri 48 min. popoldne osebni vlak s Dunaja, Ljubnega, Selsthal, Boljaka, Celoveca, Franzensfeste, Pontabla, Trbiža.
Ob 9. uri 25 min. zvečer osebni vlak iz Kočevja, Novega mesta.
Ob 9. uri 31 min. zvečer osebni vlak s Dunaja preko Amstetena iz Ljubnega, Boljaka, Celoveca, Pontabla, Trbiža.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

Ob 7. uri 23 min. zjutraj v Kamnik.
Ob 9. uri 05 min. popoldne " " " " " "
Ob 6. uri 50 min. zvečer " " " " " "

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

Ob 6. uri 56 min. zjutraj iz Kamnika. 5—39
Ob 11. uri 15 min. dopoldne " " " " " "
Ob 6. uri 30 min. zvečer " " " " " "

5—10 gld. na dan

nudi bureau onim osobam, ki prevz. m. dobro se rentujoče zastopstvo. Opravi se lahko v prostih urah kot postransko delo. Ponudbe naj se pošljejo na

Mercantil-Bureau Zwittau (Moravsko).

Rusko mazilo proti protinu

je najboljšo sredstvo proti protinu, revmatizmu itd. Lonček stane 1 gld. — Glavno skladišče: **S. Rucker, lekarnar v Lvovu (Galicijska).**

Spoštovani gospod! Izrekan Vam svojo najtoplejšo zahvalo za Vaše mazilo proti protinu, katero kaj izbornu učinkuje. Pošljite mi še 2 lončka, da bom imel to izbornu sredstvo vedno pri roki. (1150-19)

Plasy, dne 20. julija 1894. **Jos. Knott.**

Štev. 3491.

(192—1)

Mesnice v najem!

V četrtek dne 28. t. m. dopoldne ob 10. uri oddale se bodo pri podpisnem magistratu

a) jedna mestna mesnica v poslopji za shrambo mestnega gasilnega orodja v Šolskem drevoredu in
b) tri mestne mesnice v mestnem poslopji št. 8 v Vodnikovih ulicah za dobo od 1. maja letos naprej potom očitne dražbe v najem.

Magistrat dež. stolnega mesta Ljubljane
dne 12. februarja 1895.

Spoštovani gg. krčmarji!

Kdor hoče

finega vina

liter po 17—20 kr. kupovati, obrne naj se do

Frana Gregorka na Sušaku pri Reki.

Blago se pošilja le s povzetjem in na zahtevanje se poprej pošilja tudi vzorec. (188—1)

Staroznana

trgovina z urami

najfineše vrste in po najnižji ceni od zlata, srebra, tule in nikla, repetirk, kalenderskih ur in kronografov, najnovejšega v tableaux-urah, urah z njihalom in drugih

urah. Najnižje cene. Popravljanja se izvršujejo najskrbneje. — Prvi in najstarejši optični zavod najfinejših naočal, ščipalcev v zlatu, zlatu-doublé, niklu itd.; največja izber kukač za gledališče, poljskih binoklov in vseh v to stroko spadajočih predmetov pri (1420—46)

N. RUDHOLZER-ju, Pred rotoviem št. 8.

Veliki krah!

New-York in London nista priznala niti evropski celini ter je bila velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih močij. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne gld. 6-60, in sicer:

- 6 komadov najfinejših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
- 6 komadov amer. patent srebrnih vilic iz jednega komada;
- 6 komadov amer. patent-srebrnih jedilnih žlic;
- 12 komadov amer. patent-srebrnih kavnihih žlic;
- 1 komad amer. patnt-srebrna zajemalnica za juho;
- 1 komad amer. patent-srebrna zajemalnica za mleko;
- 2 komada amer. patent-srebrnih kupic za jajca;
- 6 komadov angleških Viktorija-časic za podklado;
- 2 komada efektnih namiznih svečnikov;
- 1 komad cedilnik za čaj;
- 1 komad najfinejša sipalnica za sladkor.

44 komadov vkupe samo gld. 6-60.

Vseh teh 44 predmetov je poprej stalo gld. 40— ter je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gld. 6-60. Američansko patent-srebro je ven in ven bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da da le-ta inserat ne temelji na

nikakšni slepariji

zavežujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago poseč, povrniti brez zadržka zneska in naj nikakor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli te krasne garniture, ki je posebno prikladna kot

prekrasno ženitno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se jedino le v

A. HIRSCHBERG-a

glavni agenturi zjedinjenih ameriških tovarn patent-srebra na Dunaji, II., Rembrandtstr. 19. — Telefon št. 7114.

Pošilja se v provincijo proti povzetju ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveleček iz pohvalnih pisem.

Feldbach, 21. decembra 1894. S pošiljateljico sem jako zadovoljen. Avgust Frühwirth, mestne fare kapelan

Stübing na južni železnici, 10. decembra 1894. Sem jako zadovoljna s pošiljateljico, prosim še itd.

Baronica P. Vossbach.

Plankenstein (Texing), 21. februarja 1894. S. učajno sem videl pri Njegovi Svetlosti visokorodnemu grofu, Wurmbrandtu-Stuppachu v Schallenburgu od Vas oglašena jedala itd. ter se prepričal o njih lepoti in cenenosti. Josip Forst, župnik.

Ljubljana, 4. decembra 1894. S prejetu pošiljateljico sem ud vse pričakovanje jako zadovoljen ter bodem Vašo jako lepo robo povsod najbolje priporočal. (52—4) Ivan Lušin, c. kr. obl. avt. zemljemerec.

CHINA SERRAVALLO z železom

neobhodno potreben za slabotnike in rekonvalescente.

Vzbujajo slast do jedij, krepi živce, zboljša kri.

Srebrna svetinja: XI. medicinski kongres Rim 1894.

Zlata svetinja: Mejnarodna razstava Benetke 1894.

Zlata svetinja: Mejnarodna razstava Kiel 1894.

Zlata svetinja: Mejnarodna razstava Amsterdam 1894.

Od zdravniških avtoritet, kakor dvorni svetnik prof. dr. baron Kraft-Ebing, prof. dr. vitez Mosetig-Moorhof, prof. dr. Schantz, prof. dr. Monti, prof. dr. Neusser, primarij dr. vitez Nicolich, najbolje priporočevan itd. itd.

To izbornu restitucijsko sredstvo je zaradi dobrega svojega ukusa priljubljeno zlasti otrokom in ženskam. (1257—21)

Prodaja se v steklenicah po 1/2 litra in 1 liter v vseh lekarnah.

Lekarna Serravallo, Trst.

Razpošiljalnica medicinskih stvarij na debelo. Ustanovljena 1848.

Glavna zaloga v Ljubljani: Lekarna Piccolli, Dunajska cesta, dalje L. Groetschel, Mardetschlaeger, Mayer in U. pl. Trnkóczy.

